

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobkyně: **L. V.**, proti žalovanému: **Český telekomunikační úřad**, se sídlem Sokolovská 219, Praha 9, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 5. 2022, č. j. 9 A 38/2022-28,

t a k t o:

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **ne přiznává.**

O d ů v o d n ě n í:

[1] Kasační stížností se žalobkyně (dále „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora označeného usnesení Městského soudu v Praze (dále „městský soud“), kterým byl zamítnut návrh stěžovatelky na osvobození od soudních poplatků a nebylo vyhověno její žádosti o ustanovení zástupce z řad advokátů.

[2] Stěžovatelka se žalobou ze dne 28. 4. 2022 domáhala přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 4. 2022, č. j. ČTÚ-52084/2021-603, kterým bylo k jejímu rozkladu změněno rozhodnutí Českého telekomunikačního úřadu, odboru pro jihomoravskou oblast, (dále též „ČTÚ“) ze dne 2. 11. 2021, č. j. ČTÚ-60 239/2020-637/VII. Vyř. – ŠvS, ve věci

uložení pokuty podle § 119 odst. 7 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích (dále je „zákon o elektronických komunikacích“) za přestupek podle § 119 odst.1 písm. e) téhož zákona (opakované zneužití linky tísňového volání).

[3] V žalobě stěžovatelka požádala o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce pro ochranu jejích práv z řad advokátů. V návaznosti na tuto žádost jí soud zaslal k vyplnění formulář „*Prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech*“ (vzor 58 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu) a vyzval ji, aby jej ve lhůtě 7 dnů od doručení řádně vyplněný a potvrzený zaslala zpět soudu. Zároveň soud stěžovatelku poučil, že nebude-li výzvě ve stanovené lhůtě vyhověno a požadované potvrzení a případné další podklady pro rozhodnutí o osvobození od soudních poplatků nebudou předloženy, rozhodne soud o její žádosti na podkladě aktuálního obsahu soudního spisu. Do dne vydání usnesení (nyní napadeného kasační stížností) stěžovatelka na výzvu nereagovala a vyplněný formulář k zjištění jejích majetkových poměrů soudu nezaslala. Městský soud proto při posouzení důvodnosti návrhu vyšel z podané žaloby, v níž stěžovatelka ke svým osobním poměrům pouze zmínila, že je matkou osobně pečující o těžce nemocného invalidního syna, ležícího 24 hodin denně; neuvedla žádné skutečnosti týkající se jejích příjmů, výdajů, majetku, ani dalších okolností ohledně jejích osobních, majetkových a výdělkových poměrů. Městský soud stěžovatelce osvobození od soudního poplatku nepřiznal, neshledal ani naplnění podmínky pro ustanovení zástupce.

[4] Městský soud současně podotkl, že si je vědom toho, že v jiné věci byla stěžovatelka na základě informací zaslaných soudu na jeho výzvu dne 10. 8. 2021 osvobozena od soudního poplatku a byl jí ustanoven zástupce z řad advokátů (viz usnesení ze dne 8. 9. 2021, č. j. 17 A 80/2021-24). V nyní projednávané věci však soud nemůže vycházet ze skutečností, které soudu sdělila v srpnu 2021, neboť se tyto skutečnosti mohly v průběhu času změnit. Městský soud konstatoval, že stěžovatelka v nyní projednávané věci nikterak nereagovala na výzvu ohledně doložení osobních, majetkových a výdělkových poměrů, tedy ani nesdělila a nedoložila, že se její poměry od srpna 2021 nezměnily; dodal, že soud výdělkové a majetkové možnosti stěžovatelky sám z úřední povinnosti nezjišťuje, nezjišťuje tedy ani to, zda stále platí skutečnosti uvedené v předchozích letech.

[5] Stěžovatelka v **kasační stížnosti** uvedla, že majetkové poměry byly a jsou městskému soudu známy z jeho činnosti a není povinností účastníka řízení je dokládat opakovaně; tvrdí, že pokud má soud za to, že jsou již poskytnuté údaje neúplné nebo neposkytují hodnověrný obraz, pak jsou tímto způsobem odmítány, či zamítány, a nemůže ve své podstatě nikdy dojít k úplnému osvobození; opakované dokládání stejných majetkových poměrů by dle stěžovatelky vedlo k neúměrnému a nadměrnému zatěžování účastníka řízení. Soudem tvrzená skutečnost, že se poměry mohly změnit, neznamená, že se změnily.

[6] Stěžovatelka dále zaslala Nejvyššímu správnímu soudu (současně též řadě dalších orgánů) několik dalších nesouvislých podání, v nichž se vyjadřuje se k činnosti různých orgánů a soudů.

[7] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

pokračování

[8] Nejvyšší správní soud po konstatování včasnosti kasační stížnosti, jakož i splnění ostatních podmínek řízení, přezkoumal napadené usnesení městského soudu v rozsahu a z důvodů dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[9] V usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19, Nejvyšší správní soud konstatoval, že „[v] případě rozhodování krajského soudu o žádosti o osvobození od soudního poplatku a o návrhu na ustanovení zástupce (ale i o jiných procesních návrzích) totiž považuje za nejpodstatnější, že se jedná pouze o úkony učiněné v probíhajícím řízení o žalobě, které slouží k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o těchto návrzích nevybočuje z vymezeného rámce, jeho výsledkem není nic jiného než jen konečné rozhodnutí o procesní otázce podstatné pro žalobní řízení, jež před krajským soudem i v době rozhodování Nejvyššího správního soudu stále běží. Jestliže je tedy poplatková povinnost spojena s řízením o žalobě, v jehož rámci rozhoduje Nejvyšší správní soud o „procesní“ kasační stížnosti, nevzniká podáním takové kasační stížnosti stěžovateli nová poplatková povinnost, neboť za řízení ve věci je již zapláceno (případně se tato otázka řeší). [...] Výše uvedené závěry se pak promítají i do úvah o povinném zastoupení stěžovatele. Je-li podána kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků, o neustanovení zástupce či proti jinému procesnímu usnesení učiněnému v řízení o žalobě, je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti učiněno v rámci tohoto řízení, a proto se zde ustanovení § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. neuplatní.“ Z výše uvedených závěrů vyplývá, že stěžovatelka není povinna platit soudní poplatek za projednávanou kasační stížnost; není ani povinna být v tomto řízení o kasační stížnosti zastoupena advokátem.

[10] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení městského soudu v rozsahu a z důvodů dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[11] Nejvyšší správní soud podotýká, jak ostatně přiléhavě uvedl již městský soud, že smyslem právní úpravy individuálního osvobození od soudních poplatků je, aby účastníkům nebylo v opodstatněných případech upíráno právo na přístup k soudu. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvláště závažné důvody.

[12] Nejvyšší správní soud považuje za vhodné uvést, že v řízení o správní žalobě před krajským (zde městským) soudem není zastoupení advokátem povinné. Soudní řád správní (§ 35 odst. 10 s. ř. s. ve spojení s § 36 odst. 3 s. ř. s.) však umožňuje účastníkovi řízení zástupce ustanovit, a to za kumulativního splnění čtyř podmínek: 1) musí být podán návrh na ustanovení zástupce, 2) samotný návrh na zahájení řízení nesmí být zjevně neúspěšný, 3) účastník musí doložit nedostatek prostředků a 4) ustanovení zástupce musí být nezbytně třeba k ochraně jeho práv (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2015, č. j. 1 As 197/2015-19). Nejvyšší správní soud se zcela ztotožnil s názorem městského soudu stran nesplnění podmínky uvedené výše ad 3).

[13] Pro účely rozhodnutí o žádosti stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků (a návrhu na ustanovení zástupce) bylo na místě a priori zkoumat, zda nemá dostatečné prostředky na to, aby náklady řízení o žalobě platila sama. Jak správně uvedl městský soud, břemeno tvrzení i břemeno důkazní o nepříznivé majetkové situaci odůvodňující osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce tíží stěžovatelku (rozsudek

Nejvyššího správního soudu ze dne 26. července 2017, č. j. 6 As 228/2017-9). Stěžovatelka byla povinna nejen tvrdit, že nemá dostatečné prostředky na zaplacení soudního poplatku a právních služeb advokáta, tuto skutečnost však byla povinna i prokázat. Nebylo povinností městského soudu za stěžovatelku důvody a skutečnosti, pro něž by měla být od soudních poplatků v nyní vedeném řízení osvobozena dohlédávat, resp. v daném případě ověřovat, zda trvá majetková situace, z níž vycházel při posuzování jiné její věci v srpnu roku 2021. V rozsudku ze dne 25. 1. 2005 č. j. 7 Azs 343/2004-50, Nejvyšší správní soud jednoznačně vyjádřil, že povinnost doložit nedostatek prostředků je na účastníku řízení, který se domáhá osvobození od soudních poplatků; pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (srov. též rozsudek NSS ze dne 23. 2. 2006 č. j. 4 Ans 3/2005-148 a ze dne 25. 3. 2005 č. j. 2 As 72/2003-74). Na uvedeném nicého nemění ani to, že stěžovatelka již v minulosti soudu majetkové poměry doložila. Ostatně stěžovatelce nic nebránilo k výzvě soudu sdělit např. alespoň to, že na aktuálních majetkových poměrech, které sdělila v srpnu 2021, se nic nezměnilo., bylo-li by tomu skutečně tak. Nejvyšší správní soud podotýká, že jednou přiznané osvobození není trvalé pro všechna řízení, která stěžovatelka vede (např. srov § 36 odst. 3 s. ř. s., dle kterého soud přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly).

[14] Městský soud dospěl důvodně k závěru, že stěžovatelka bez pochybností nedoložila a neprokázala, že nemá dostatečné prostředky k úhradě soudního poplatku či části soudního poplatku z podané žaloby. Stěžovatelka nepředložila požadované prohlášení, neposkytla soudu dostatečné aktuální podklady pro rozhodování o úplném či částečném osvobození od soudních poplatků. Jak případně podotkl městský soud, podmínky pro osvobození od soudních poplatků byly částečně změněny zákonem č. 303/2011 Sb., kterým byl s účinností od 1. 1. 2012 novelizován soudní řád správní. Dle znění účinného do 31. 12. 2011 účastník, který soudu doložil, že nemá dostatečné prostředky, mohl být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Účelem tohoto zpřísnění podmínek pro úplné osvobození od placení soudních poplatků bylo posílení odpovědnosti navrhovatele při podávání návrhů soudu.

[15] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[16] O nákladech řízení bylo rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovanému, jemuž by dle pravidla úspěchu ve věci náhrada nákladů řízení náležela, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevynaložil.

P o u č e n í: Proti touto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. května 2023

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu

